

VIHTA

Arviointikertomus 2022
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus 2022

Vihdin kunnan nykyinen tarkastuslautakunta aloitti toimikautensa 1.8.2021. Kausi päättyy 31.5.2025. Tämä arviointikertomus on nykyisen tarkastuslautakunnan toinen.

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Työn pohjana on valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan kunnan dokumentaation ja viranhaltijahaastatteluiden perusteella. Tavoitteiden arvioinnin lisäksi tarkastuslautakunta arviointitehtäviin kuuluu kunnan toiminnan, toimintatapojen ja palvelujen järjestämisen tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi.

Tässä arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta tuo esille miten se on hoitanut kuntalain mukaista tehtävää sekä esittää valtuustolle omat havaintonsa tarkastuksensa perusteella. Tarkastuslautakunnan havainnoissa korostuu ne asiat, missä asioissa kunnalla on parantamisen varaa asettamiin tavoitteisiin nähden, mutta toki myös joitakin onnistumisia on nostettu arvioinnissa esille. Tehtävänsä suorittaessaan tarkastuslautakunta on välttänyt puuttumista operatiiviseen toimintaan ja päivänpolitiikkaan. Todettakoon vielä, että Vihdissä arviointikertomuksen teko toteutetaan lähes kokonaisuudessaan luottamushenkilöiden työnä.

Mitä selkeämmin valtuusto osaa asettaa mittarin asettamalleen tavoitteelle, sitä paremmin tarkastuslautakunta pystyy arvioimaan tavoitteen toteutumista. Kahden arviointikertomuksen kokemuksella toteamme, että mittariston asettamisessa meillä on vielä parannettavaa.

Vihdissä 31.5.2023

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävä, toiminnan tarkoitus ja tavoite

Kuntalaki

- 121 § Tarkastuslautakunta
- Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:
 - 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
 - 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
 - 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
 - 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
 - 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
 - 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.
- Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.
- Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.8.2021 alkaen:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Heidi Nieminen (pj.)	Päivi Lumikumpu
Jarmo Karjala (vpj.)	Simo Takanen
Susanna Tiirikainen	Marja-Liisa Mäkelä
Kari Rastas	Sami Järvinen
John Remes	Minna Kekki

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Antti Luukkanen.

Valtuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator Oy vastuullinen tilintarkastaja HT, JHT Tove Lindström-Koli.

Toimintamuodot ja painopisteet

- Tarkastuslautakunta kokoontui syksyn 2022 ja kevään 2023 aikana 11 kertaa
 - Kokouksissa arvioitiin kunnan toimia lautakunnan jäsenten vastuualueiden mukaisesti.
 - Tilintarkastaja Tove Lindström-Koli osallistui kokouksiin 24.8.2022, 18.1.2023 ja 31.5.2023.
- Tarkastuslautakunnan jäsen osallistui KUUMA-kuntien tarkastuslautakuntien yhteiseen koulutukseen 6.3.2023 ja jakoi materiaalin muille tarkastuslautakunnan jäsenille.
- Arviointia varten kuultiin viranhaltijoita seuraavasti:
 - Ympäristöpäällikkö Sari Brusila 24.8.2022
 - Pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen edustajat 12.10.2022
 - Vesilaitoksen johtaja Krista Viitasalo ja yhdyskuntatekniikan päällikkö Ermo Mattila 16.11.2022
 - Perusturvakuntayhtymä Karviaisen johtaja Timo Turunen ja kunnan nuorisopäällikkö Sampo Anttila 8.12.2022
 - Tietohallintojohtaja Matti Suikkari 18.1.2023
 - Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen ja varhaiskasvatuspäällikkö Taina Vainio 16.2.2023
 - Elinvoimajohtaja Petra Ståhl ja johtava rakennustarkastaja Jouko Rapp 8.3.2023
 - Kunnanjohtaja Erkki Eerola ja talousjohtaja Jere Laine 30.3.2023
 - Henkilöstöjohtaja Päivi Pohjola 20.4.2023

Sidonnaisuusilmoitusten valvonta

- Kuntalain mukaan määrätyillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on 1.6.2017 alkaen ollut velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidonnaisuuksistaan.
- Vihdin kunnan julkaistut sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kunnan verkkosivuilla osoitteessa:
<https://www.vihti.fi/kuntana/hallinto-ja-paatoksenteko/sidonnaisuusrekisteri/>

Talouden arviointia

Suluissa muutos edelliseen vuoteen tai edellisen vuoden arvo

Talous (kunta)

- Tulot
 - Toimintatuotot laskivat 0,3 M€ edellisestä vuodesta (2 %)
 - Verotulot nousivat 4,4 M€ edellisestä vuodesta (3,1 %)
 - Valtionosuudet nousivat 3,5 M€ edellisestä vuodesta (10,7 %)
- Menot
 - Varsinaisen toiminnan toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna lähes 6 M€.
- Tilikauden ylijäämäksi muodostui tilinpäätössiirtojen jälkeen 3,8 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on 8,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen (kumulatiivinen ylijäämä 16,7 M€)
- Työttömyysaste pysyi viime vuoden tasolla (7,8 %)

Tarkastuslautakunnan huomiot:

- Verotulojen kasvu positiivista, mutta jää kumminkin hieman verrattaessa lähikuntien kasvuun. Koko valtakunnassa kunnallisverotulot nousivat 5 % edellisen vuoden tasosta.
- Vihdin työttömyysaste on koko valtakunnan lukuun verrattuna hyvällä tasolla, mutta huolestuttavaa on työttömyyden kasvu alle 30-vuotiaiden kohdalla. Pitkittyneen työttömyyden tiedetään aiheuttavan syrjäytymistä. Kunnan tulee olla erittäin aktiivinen erityisesti nuorten työttömien koulutus- ja työllistymispolkujen etsimisessä.

Vihdin kunta ei kuntalain mukaan ole erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa

- Kuntalain 118§:n mukaan säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä
- Vihdin kunnan osalta ei toteudu lain mukaiset edellytykset

Henkilöstö (1/3)

Suluissa muutos edelliseen vuoteen tai edellisen vuoden arvo

- Vuoden 2022 osalta henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kuntastrategiaan (2022-2025).
 - Kunnan vuonna 2022 voimassa ollut strategia määritteli henkilöstötyön tavoitteeksi henkilöstön palveluasenteen ja toimintakulttuurin uudistamisen.
 - Koko henkilöstöä koskevinä tavoitteina vuodelle 2022 on uuden (vuonna 2022) valmistuneen kuntastrategian mukaisen toimintakulttuurin ja asiakaslähtöisyyden edistäminen työyksiköittäin, työnantajakuvan edistäminen ja työhyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen.
 - Kuntastrategian mukaan kunnan vahvojen, strategian mukaisten peruspalveluiden ja hyvinvoivan yhteisön kulmakivenä on osaava, hyvinvoiva ja arvostettu henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Henkilöstötyötä tuetaan arvo- ja strategialähtöisellä johtamisella. Tavoitteena on edistää myönteistä ilmapiiriä ja yhteishenkeä kunnassa sekä kehittää toimintaa jatkuvan parantamisen periaatteella.
- Henkilöstöä oli vuoden 2022 lopussa 1180 (+7)
 - Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa työskenteli 900/76,3 % (v. 2021: 915/78,0 %, v.2020: 950/79,8 %) j
 - Määräaikaisessa palvelussuhteessa 280/23,7 % (v. 2021: 258/22 %, v. 2020: 240/20,2 %, v. 2019: 248/21,1 %) työntekijää, joista työllistettyinä 32 henkilöä (v. 2021: 23, v. 2020: 29).
 - Vihdissä vakinaisten työntekijöiden osuus kunnan henkilöstöstä oli vuoden lopussa 15 henkilöä pienempi kuin vuonna 2021. Määräaikaisia työntekijöitä oli vuoden lopussa 22 enemmän kuin edellisenä vuonna.
- Vaikka henkilöstön määrä kasvoi hieman, henkilötyövuodet vähenivät -16,9 HTV3 . HTV3 oli vuoden lopussa 899,1 (v. 2021 916,0).
- Henkilöstökulut vuonna 2022 olivat 51,3 M€ (50,62 M€, kasvua 1,4%). Henkilöstökulujen osuus kunnan ulkoisista toimintakuluista on 31,8 % (29,2 %).
- Kunnassa ei ollut tarkasteluvuoden aikana lomautuksia tai irtisanomisia.
- Lähtövaihtuvuus oli 13.5 %, kaikkiaan 122 vakinaisen työntekijän työ-/virkasuhde päättyi vuoden 2022 aikana. Lähtövaihtuvuus elinvoimakeskuksesta oli 26,8 %, konsernipalveluissa 15,1 %, infra- ja tukipalveluissa 13,2 %, sivistyspalveluissa 12,7 %
- Eläkkeelle jäi 20 henkilöä
- Vihdin kunnassa oli sairauspoissaoloja ja työ- ja työmatkatapaturmista johtuvia poissaoloja vuonna 2022 yhteensä 22 745 kalenteripäivää (v. 2021: 18 642 kalenteripäivää, v. 2020: 18 321 kalenteripäivää), keskimäärin 21,4 kalenteripäivää/htv 2 (v. 2021: 17,4; v. 2020: 17,2). Lisäystä edelliseen vuoteen oli 4 103 kalenteripäivää / keskimäärin 4 kalenteripäivää/htv2.
- Sairaspoissaolot lisääntyivät erityisesti ateria- ja puhdistuspalveluissa, joissa ne olivat jo aiemminkin suuret. Merkittävin kasvu tapahtui varhaiskasvatuksessa, jossa vuonna 2022 työntekijät olivat sairauden vuoksi pois 27,4 kalenteripäivää, kun vastaava luku vuonna 2021 oli 19,8 kalenteripäivää.
- Sairaspoissaolojen määrään vaikutti koronapandemiarajoitusten päättyminen, jonka jälkeen suurin osa henkilöstöstä sairasti koronan. Pandemian jälkeen myös influenssa ja muut infektioaudit aiheuttivat tavanomaista enemmän poissaoloja.

Henkilöstö (2/3)

Suluissa muutos edelliseen vuoteen tai edellisen vuoden arvo

- Työturvallisuusilmoitusten määrä lisääntyi 80 kappaleella edellisestä vuodesta. Ilmoituksia vuonna 2022 oli yhteensä 694 (614).
- Ylivoimaisesti eniten työturvallisuusilmoituksia tehtiin sivistyskeskuksessa yhteensä 633 kpl, (544 kpl) ja siellä erityisesti opetustoimessa 377 kpl ja varhaiskasvatuksessa 240 kpl.
 - Eniten (329 kpl) ilmoituksia vuoden 2022 aikana tehtiin koskien työtapaturmia tai väkivaltatilanteita (v. 2021: 288 kpl). Työtapaturmien ja väkivaltatilanteiden ilmoitusmäärä nousi 14,24% vuodesta 2021 (v. 2021 nousu oli 47,6 % vuodesta 2020).
 - Myös epäasiallisen kohtelun ilmoitukset lisääntyivät 52,27% (v. 2021 lisäystä oli 22,2 % vuoteen 2020). Epäasiallisen kohtelun ilmoitukset koostuvat enimmäkseen lasten tai oppilaiden aikuiseen kohdistamasta epäasiallisesta käyttäytymisestä. Tähän ilmoitusluokkaan kuuluivat myös tilanteet, joissa työntekijä koki itse tulleen epäasiallisesti kohdelluksi – vuositason näitä ilmoituksia tulee yksittäisiä.
- Työ- ja työmatkatapaturmia sattui vuonna 2022 yhteensä 69 kpl, joista työtapaturmia 44 kpl ja työmatkatapaturmia 25 kpl (vuonna 2021 yhteensä 82 kpl, joista työtapaturmia 44, työmatkatapaturmia 25 kpl). Vuonna 2022 erityisesti työssä sattuneiden tapaturmien määrä (44 kpl) laski merkittävästi edellisestä vuodesta (72 kpl).
- Työ- ja työmatkatapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja oli vuonna 2022 yhteensä 537 kalenteripäivää. (v. 2021 289; v. 2020: 306, v. 2019: 372). Työtapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja oli 2022 yhteensä 354 kalenteripäivää (v. 2021: 267, v. 2020: 260, v. 2019: 248) ja työmatkatapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja yhteensä 183 kalenteripäivää (v. 2021: 22; v. 2020: 46, v. 2019: 124).
- Vuonna 2022 oli yhteensä 69 työ-/työmatkatapaturmaa, korvauksia maksettiin 55016€, korvatut työkyvyttömyyspäivät 289.
- Koko kunnassa KEVA:n kuntoutustuet ovat vähentyivät merkittävästi vuoden 2022 aikana. Vuonna 2022 kuntoututukea maksettiin yhteensä 724 kalenteripäivältä. (v. 2021: 1373, v. 2020: 1154, v. 2019: 238).

Henkilöstö (3/3)

Tarkastuslautakunnan huomiot:

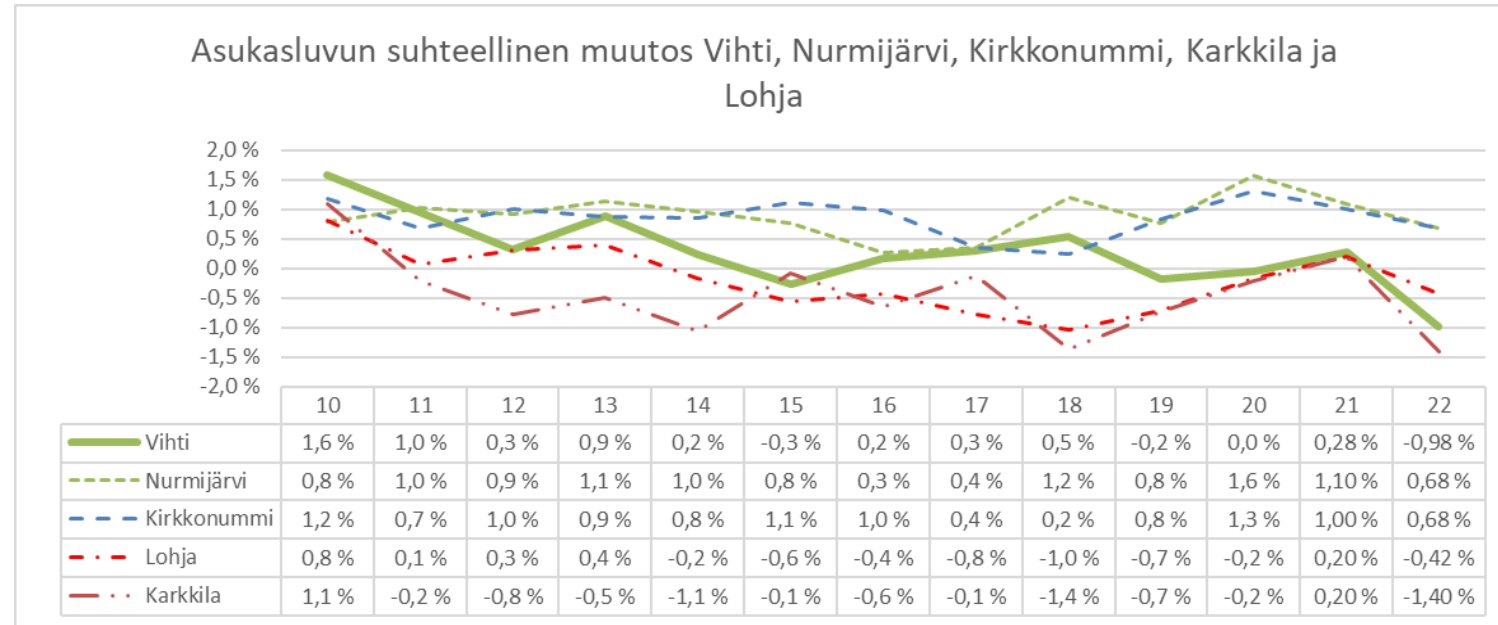
- Henkilöstötyön tavoitteiksi oli määritelty psykososiaalisen työhyvinvoinnin lisääminen, sairauspoissaolojen väheneminen ja strategian mukainen asiakaslähtöinen palvelukulttuuri sekä osaamisen vahvistaminen. Tavoitteissa ei kaikilta osin ole onnistuttu.
 - Työhyvinvoinnin lisääntyminen ja asiakaslähtöisen palvelukulttuurin edistyminen ovat toteutuneet syksyllä 2022 työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella.
 - Sairauspoissaolot ovat edelleen lisääntyneet merkittävästi (lisäystä edelliseen vuoteen 4 111 kalenteripäivää).
 - Lähtövaihtuvuus on edelleen huolestuttavan korkea, 13,5% (12,7%), eläköitymisen osuus vain 2,2%. Kunnassa tulee selvittää tarkasti vaihtuvuuden taustasyyt sekä määritellä keinoja, joiden avulla osaava henkilökunta saadaan viihtymään Vihdin kunnan palveluksessa. Ulkopuolisen tahon suorittama lähtökysely saattaisi tuoda vastauksia suureen vaihtuvuuteen.
- On tärkeää jatkaa kunnassa työhyvinvointia tukevia keskitettyjä toimenpiteitä.
 - Johtamisen kehittäminen on tärkeää, sillä kunnan tulee olla vetovoimainen työnantaja. On varmistettava, että johtamisen pelisäännöt ovat yhtäläiset kaikissa kunnan toiminnoissa (esim. etätyöskentely johtajiston osalta) ja että työntekijöiden esiin nostamia huolenaiheita kuunnellaan aidosti ja ongelmiin tartutaan konkreettisilla sekä näkyvillä keinoilla. Myös työhyvinvointia on johdettava asianmukaisesti.
 - Tiivistä yhteistyötä henkilöstöpalvelujen, työsuojelun ja työsuojeluterveyshuoltotyön parantamiseksi ja ajankohtaisten asioiden käsittelemiseksi työhyvinvointipulssi-istuntojen muodossa tulee edelleen jatkaa. Yhteistyötä esihenkilöiden ja työterveyshuollon kanssa tulee edelleen jatkaa, jotta psykososiaalinen kuormitus tunnistettaisiin ja tukea voidaan antaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
 - Rekrytointi-ilmoituksissa tulee nostaa palkka-asiat selkeästi esille, sillä se lisää vetovoimaisuutta. Palkkojen tulee vastata tehtäväkuvauksia entistä paremmin.
- Jokaisen kunnan työntekijän on voitava kokea oma työnsä merkitykselliseksi!

Asukasluvun kehitys

- Asukasluvun kehittyminen ei ole tavoitellulla tasolla.
- Vuoden 2022 lopussa Vihdin kunnassa oli 28 954 asukasta.
- Asukasluku tippui lähes prosentin (- 285 henkilöä), kun tavoite on yli 30 000 asukasta strategiakauden lopussa.
- Lähikunnista asukasluvut laskivat myös Lohjalla ja Karkkilassa. Lohjan tulomuutosta 11,4 % tulee Vihdistä.

Tarkastuslautakunta:

- Edellisen ja nykyisen strategiakauden aikana ei ole saavutettu minään vuonna asetettua tavoitetta asukasluvun kehittymisestä.
- Lähikunnista Nurmijärvi ja Kirkkonummi ovat keksineet salaisuuden, jolla asukasluku kasvaa vuodesta toiseen. Asukasluvun parempi kehittyminen Vihdissä vaatii jotain uusia keinoja, sillä nykyisellä tekemisellä strategiakaudelle asetettu tavoite jää saavuttamatta.

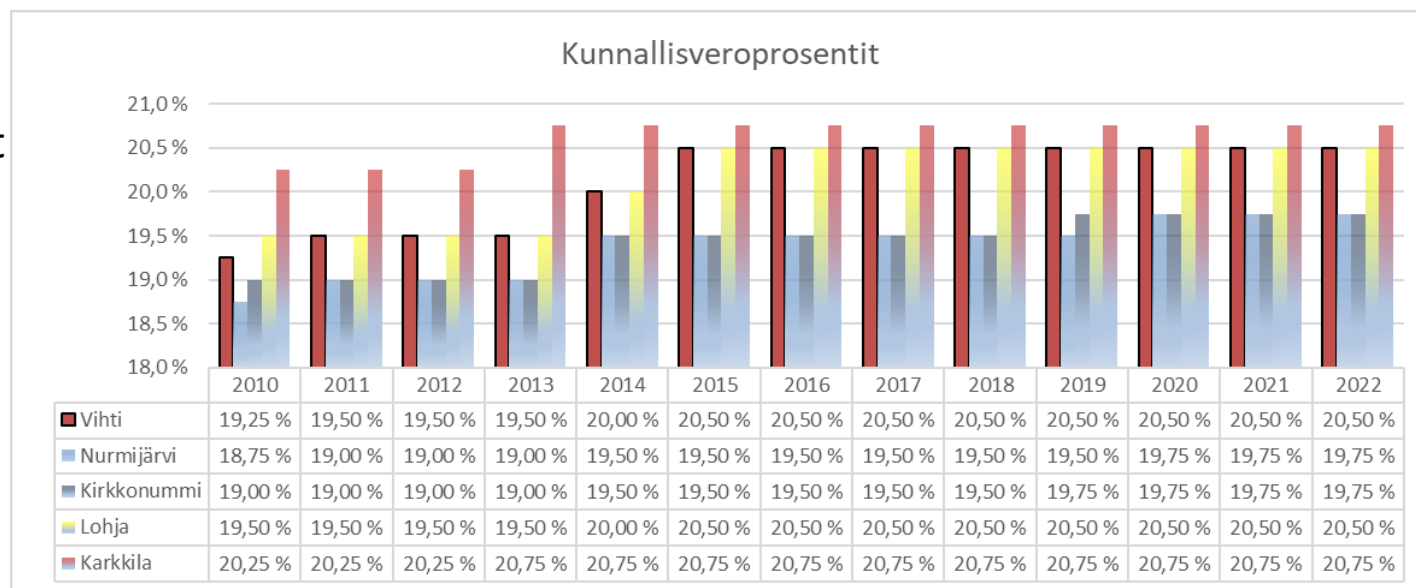
Huom! Lohjan asukasluvussa huomioitu tarkasteluajankohtana tehdyt kuntaliitokset

Veroprosentin kehitys

- Kuntien painotettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti oli vuonna 2022 20,01 %
- Osana hyvinvointialueuudistusta kaikkien kuntien verotuloprosentteja laskettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä

Tarkastuslautakunta:

- Vihdin ja lähikuntien veroprosentit ovat olleet jo vuosia ennallaan
- Kuntatalouden ennusteiden perusteella veroprosentin laskeminen Vihdissä vaatisi joko palveluiden heikentämistä, investointitason laskemista tai laajempaa veropohjaa.

Kunnan konserni ja tytäryhteisöt

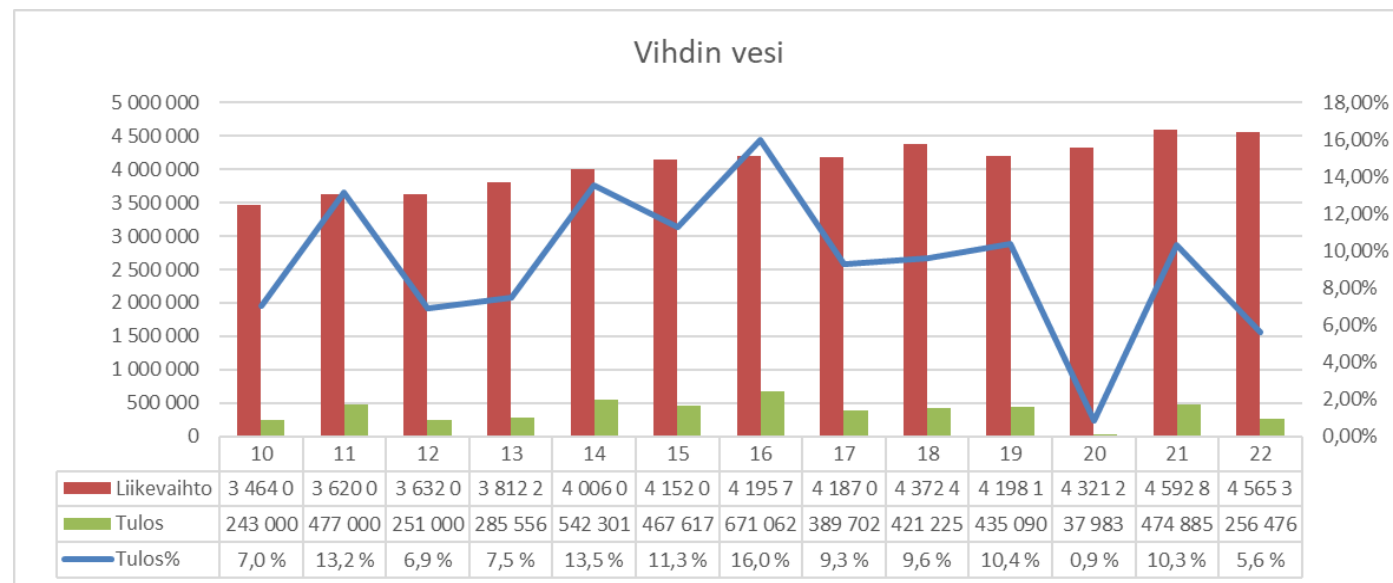
- Vihdin kuntakonsernin tytäryhteisöt ovat melko pieniä, ja niiden merkitys konsernitilinpäätöksessä on varsin vähäinen.
 - Kuntakonserniin kuuluvat nyt seuraavat tytäryhtiöt
 - Nummelan Aluelämpö Oy, Kunnan omistus 60 %
 - Tilikaudella 2022 yhtiön liikevaihto oli 3 009 872 euroa (vuonna 2021; 3 214 918,57 euroa). Tilikauden lopussa yhtiön oma pääoma on 1 826 869,96 euroa (vuonna 2021; 2 096 980,21 euroa) ja taseen loppusumma 5 094 966,73 euroa (vuonna; 2021 4 889 442,22 euroa). Taseessa edellisten tilikausien voitto on yhteensä 1 936 067,45 euroa (vuonna; 2021 1 891 971,65 euroa)
 - Nummelan Teollisuustalo Oy, Kunnan omistus 100 %
 - Liikevaihto oli vuonna 2022 yhteensä 157 680,52 euroa (2021; 1151 289,32 euroa). Tilikauden 2022 tulos oli 59 846 euroa (2021; 37 081 euroa euroa). Taseen loppusumma oli 31.12.2022; 746 712,43 euroa (vuonna 2021; 719 457,85 euroa).
 - Palman Tieto-Taito-Keskus Oy, Kunnan omistus 100 %
 - Tilikauden 2022 tulos oli -17 215,06 euroa (2021; -13 537,33 euroa) ja taseen loppusumma 429 881,48 euroa (2021; 445 353,92 euroa).

Tarkastuslautakunta:

- Tytäryhtiöiden tilanne on hyvä, ja niiden kehittämistä tulee jatkaa kunnan kokonaisetuhuomioiden.

Vihdin vesihuoltolaitos

- Vihdin kunta on jättämässä ympäristölupahakemusta uudesta Nummelan jätevedenpuhdistamosta AVI:lle, luvan käsittely kestää 2-4 vuotta
 - Jos ympäristölupaa ei saada, on ainoa vaihtoehto edistää siirtoviemärin rakentamista Espoon Blominmäen puhdistamolle
- Uuden puhdistamon kustannusarvio on 40 M€
- Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon saneeraus ei vaadi lupamuutosta, ja työ voidaan käynnistää 2024, kustannusarvio on 5 M€
- Vesihuoltolaitos on käynnistänyt tutkimukset lisäveden hankkimiseen uusilta pumppaamoilta ja alueilta
- Toimintatuotot pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla, mutta toimintakulut nousivat, minkä seurauksena toimintakate toteutui 9.4 % edellisvuotta huonompana
 - Toimintakulujen kasvu johtui lisääntyneistä ostoista ja hinnoista
- Uusia liittymiä tuli 50 kpl (43 kpl 2021). Liittymismaksuja saatiin yhteensä 367 677 € (291 960 € 2021), investoinneista toteutui noin 47 % (55 % 2021)
- Päivystys päätettiin siirtää omalla henkilöstöllä hoidettavaksi

Tarkastuslautakunta:

- Vesihuoltolaitoksella ja samalla Vihdin kunnalla on edessä merkittäviä investointeja ja päätöksiä lähivuosina
- Taloudellisen merkittävyyden vuoksi suunnitteluun ja seurantaan on kiinnitettävä erityistä huomiota

Investoinnit

Suluissa muutos edelliseen vuoteen tai edellisen vuoden arvo

- Investointien määrärahojen sitovuustaso on talousarviossa määritelty toiminnoittain.
 - Alkuperäisessä talousarviossa investointimäärärahat olivat nettona - 31 M€ (- 19,4 M€).
 - Muutetun talousarvion mukaan investointimäärärahat olivat nettona - 32 M€ (- 21 M€).
 - Investointien toteuma oli nettona -22 M€ (-14 M€)
- Suurimpia investointeja:
 - Rakenteilla oleva Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus
 - Kunnan strateginen maanhankinta
 - Pappilanpellon koulun korjaus

Tarkastuslautakunta:

- Kokonaisuudessaan investointiohjelma jäi reilusti suunnitellusta, kuten edellisinäkin vuosina.
- Investointiohjelman realistisuuteen on kiinnitettävä yhä huomiota, kuten tarkastuslautakunta on aiempinakin vuosina todennut.
- Miksi suunnitellun investoinnin toteuma jää joltain osin 5 - 20 %:iin suunnitellusta?

Havainnot ja taloushallinnon prosesseista

Tarkastuslautakunta:

- Riskikartoitus on vuodelta 2010 ja sen päivittäminen on ajankohtaista, kuten toimintakertomuksessa todetaan. Laaja riskikartoitus on hyvä tehdä ainakin kerran valtuustokaudella. Riskikartoituksen yhteydessä tulisi myös määritellä vastuutahot, millä toimenpiteillä riskejä pyritään vähentämään sekä kuka seuraa ja valvoo toimenpiteiden toteutumisesta.
- Kuntakonsernin selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä tulisi laatia kuntaliiton ohjeiden mukaisesti.
- Tilintarkastus
 - Vihdin kunnassa tilintarkastukseen on käytetty selkeästi vähemmän päiviä kuin vertailukunnissa.

Vihdin kuntastrategian 2022-2025 väliarviointi

Tarkastuslautakunta:

- Strategiadokumentissa ei ole kuvattu strategian toteutumisen seurantatapoja
 - Ei ole näyttöä, että seuranta olisi vielä tehty, joskin aihe on vielä hyvin tuore, kun strategia hyväksyttiin v. 2022 ja se ulottuu vuoteen 2025
 - Tarkastuslautakunta esittää, että strategian seurantaan sovitaan menettelyt ja aikataulut sekä vastuut, jakautuen valtuustolle, kunnanhallitukselle ja kunnan toimivalle johdolle
- Useat saatavilla olevista mittareista näyttävät jo nyt erittäin huonoon suuntaan, kuten muuttotappio ja yrityselämään liittyvät mittarit – myös kevyen liikenteen väylien määrän kasvutavoite vaikuttaa pahasti saavuttamattomalta
- Lisäksi henkilöstöön liittyvät tavoitteet ovat karkaamassa, vaikka mittareista se ei selkeästi näykään, erityisesti koskien sairaspöissaolujen kokonaismäärää
- Strategian toimeenpanon terävöittämiseen on syytä panostaa, ettei strategia jää toiminnasta irralliseksi

Hyvinvoivat vihtiläiset

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Kuntabarometri	3,41 (2021) vertailukuntien keskiarvo 3,61 (2021)	Yli vertailukuntien keskiarvon (3,61 vuonna 2021)	3,30
Lapsiystävällinen kunta - tunnustuksen saaminen	Unicef	-	Tunnustuksen saaminen	Nykytilan kartoitus tehty Toimintasuunnitelman laadinta aloitettu
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	TEA-viisari	60 (2021) Koko maa 68 (2021)	Yli 70	Vihti 63 Koko maa 69
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Kuntien HYTE-kerroin	69 (2021) Koko maa 57,55 (2021) Korkein tulos 77 (2021)	Yli 75	Vihti 64 Koko maa 58,9 Korkein tulos 78

Vastuullinen taloudenpito

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Konsernin kumulatiivinen ylijäämä lisääntyy	Tilinpäätös	954 € / asukas (2021)	Vähintään 1000 € / asukas	1246 € / asukas
Investointien omarahoitus pysyy vahvana strategiakaudella (Vuosikate / Investointien omahankintameno)	Tilinpäätös	69,44 % (2018-2021)	Yli 70 % koko strategiakaudella	62.1 %
Konsernin lainakanta kasvaa hallitusti	Tilinpäätös	4280 € / asukas (2021)	Alle 4500 € / asukas	4649 €/asukas
Kuntaverotuksen taso ei kasva	Tilinpäätös	20,50 (2022)	7,86 tai alle*	7,86

*) Huomioiden soteuudistuksen muutokset kuntaverotukseen

Helsingin seudun kasvukunta

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Asukasluku kasvaa	Tilastokeskus	29 241 (31.12.2021)	Vähintään 30 000 (2025)	28 954
Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Tilastokeskus	-51 asukasta (2018-2021)	Vähintään +30 asukasta / vuosi	-360

Koti yrityselämälle

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Työpaikkojen lukumäärä kasvaa	Tilastokeskus	8141 (2019)	Yli 8350	8025 (viimeisin, v. 2021 luku)
Yrittäjien tyytyväisyys lisääntyy	Yrittäjien kuntabarometri	2,80 (2020), koko maan ka 2020 oli 2,97	Yli 3,5	2,75

Hyvinvoiva henkilöstö

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointikysely 2022, 2024 (asteikko 1-4) Sosiaalisen pääoman mittaus 2023, 2025 (asteikko 1-5)	3,42 (2020) 4,06 (2021)	yli 3,5 yli 4,2	3,45 Tehdään 2023
Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstöraportti	4326 päivää / vuosi (2021)	Alle 3000 päivää / vuosi	4365
Lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymislukuja)	Henkilöstöraportti	10,2 % (2021)	Alle 7,5 %	11,3 %

Digitalisaatio

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Tyytyväisyys kunnan alueella oleviin verkkoyhteyksiin	Kuntabarometri	-	80 % (tavoitetaso tarkistetaan lähtötasokartoituksen jälkeen)	50 %
Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin	Kuntabarometri	-	80 % (tavoitetaso tarkistetaan lähtötasokartoituksen jälkeen)	37 %

Ilmasto- ja ympäristötyö

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Hiilidioksidipäästöt vähenevät	CO2-raportti	4,9 t CO ₂ -ekv / asukas (2020), kestäväksi arvioitu taso 2,5 t CO ₂ -ekv/asukas (2035)	4,1 t CO ₂ -ekv / asukas	5,2 (ennakkotieto 2022) (5,04 toteuma 2021)

Liikkuminen

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUTUMA 2022 LOPUSSA
Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Väylien pituus (m)	Uusia toteuttamattomia jalankulun ja pyöräilyn maantieverkon kehittämistarpeita tunnistettu 55 181 metriä	Uusia väyliä 20 000 metriä	50
Tyytyväisyys julkiseen liikenteeseen	Kuntabarometri	1,98 (2021), Vertailukuntien ka 2,98 (2021)	Yli 3	2,78
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin jalankulkijan kannalta	Kuntabarometri	3,40 (2021) Vertailukuntien ka 3,84 (2021)	Yli 3,84	3,56
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin pyöräilijän kannalta	Kuntabarometri	3,21 (2021) HUOM: p.o. 3,12 Vertailukuntien ka 3,7 (2021)	Yli 3,7	3,33

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

- Toiminnalliset tavoitteet
 - Vuodelle 2022 oli asetettu **talousarviossa** 13 toiminnallista tavoitetta ja niille yhteensä 26 mittaroitavaa tekoa
 - Tavoitteet ovat sitovia, valtuusto on hyväksynyt ne talousarvion yhteydessä
- Tavoitteet pyrkivät olemaan konkreettisia ja mitattavia

Tarkastuslautakunta

- Tavoitteissa ja mittareissa ei näy vielä yhteyttä uuteen kuntastrategiaan
 - Tavoitteet ovat osittain samoja kuin edellisenä vuonna, koska ne tulevat aiemmasta strategiasta
- Joiltain osin tavoitteet ovat epämääräisellä tasolla ja vaikka niille on kerrottu teot ja mittarit, on konkreettista toteutumaa silti vaikea arvioida
- Seuraavilla sivuilla on yhteenveto tavoitteiden toteutumista sekä tarkastuslautakunnan arviot joistain keskeisistä toteutuma-arvioista

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

- Aktiivisten ihmisten Vihti

Tavoitteet	Teot	Toteutuma	Per tavoite	Per osa-alue
Kunta on koko paikallisen toiminnan rakentumisen ja kehittämisen mahdollistaja	Järjestöavustuksia voi hakea sähköisesti	10 %	66 %	73 %
	Kirkkoniemen kulttuurikeskus, Museo	75 %		
	Kunnan edunvalvonta palvelurakennemuutoksessa	100 %		
	Liikuntapaikkojen ajantasaisen tiedon tarjoaminen	80 %		
Avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen Vihdissä. Edistämällä osallistumista ja avoimuutta mahdollistetaan keskinäisen luottamuksen vahvistuminen	Edistetään luottamushenkilöiden ja työntekijöiden välistä hyvää yhteistyötä ratkaisukeskeisen toimintakulttuurin kehittämiseksi.	65 %	73 %	
	Ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen yhteistyössä sote-toimijoiden kanssa	75 %		
	Päätösten vaikutuksia arvioidaan valmistelun yhteydessä vahvistetun arviointimenettelyn mukaisesti	80 %		
Kunta tarvitsee kehittyäkseen ja erottuakseen erilaisia innovaatioita. Kunta panostaa strategiakaudella kokeiluihin ja uuteen toimintakulttuuriin, joka kannustaa yrittämään uutta ja ottamaan hallittuja riskejä	Omatoimikirjaston käyttöönotto pääkirjastolla.	100 %	100 %	

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Aktiivisten ihmisten Vihti

Tarkastuslautakunnan huomioita:

- Tavoite: Kunta on koko paikallisen toiminnan rakentumisen ja kehittämisen mahdollistaja
 - Tässä tavoitteet ovat konkreettisia ja toteutumakin varsin hyvä
- Tavoite: Avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen Vihdissä
 - Tavoite ja mittarit ovat hyvin abstrakteja ja vaikeasti hahmotettavia ja mitattavia, konkretiaa kaivataan lisää
- Innovaatioiden kehittämisessä kunnianhimon tason pitäisi olla huomattavasti korkeampi, jos todella halutaan erottua

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Vihdissä, Vihdistä, Vihtiin (1/2)

Tavoitteet	Teot	Toteutuma	Per tavoite	Per osa-alue
Joukkoliikenteen kehittämiseen etsitään ratkaisuja, joiden avulla liikkuminen Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin helpottuisi. Vihdillä on mahdollisuus olla etujoukoissa kokeilemassa liikennemuotoja, jotka innostavat älykkääseen liikkumiseen. Meillä on myös tavoitteena löytää ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja, jotka samalla muodostavat toimivan liikennejärjestelmän	Joukkoliikenteen järjestämistavan ratkaiseminen	100 %	100 %	53 %
Kannustamme ihmisiä liikkumaan luonnossa ja edistämme luonnon virkistyskäyttöä. Kunnan alueen liikuntareitistöjen rakentaminen sekä nykyisten reittien kunnossapidon ja saavutettavuuden parantaminen ovat tärkeitä tekoja, joiden avulla tarjoamme parempia ulkona liikkumisen puitteita. Näemme Nuuksion arvon vihtiläisenä eräalueena entistäkin paremmin. Nuuksio vahvistaa kunnan matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen vetovoimaisuutta.	Edistämme luonnon virkistyskäytön mahdollisuuksia panostamalla kunnan alueelle sijoittuvien, laajojen vesistöjen kunnostukseen ja ylläpitoon eri vesistöhankkeiden kautta	100 %	67 %	
	Laaditaan kuntaan Liikkumisohjelma, jolla tavoitellaan vaikuttavuutta kuntalaisten arkiaktiivisuuteen pökkihallinnollisin keinoin	50 %		
	Nuuksion läntinen portti	50 %		

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Vihdissä, Vihdistä, Vihtiin (2/2)

Tavoitteet	Teot	Toteutuma	Per tavoite	Per osa-alue
Kunta panostaa sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen. Sähköiset asiointipalvelut ovat ensisijaisia, ja ne tulee olla käytettävissä viikonpäivästä tai kellonajasta riippumatta. Asiakkaille sähköiset palvelumme näkyvät yhden luukun periaatteena.	Liikuntatilojen älylukituksen laajentaminen kunnalta vuokrattavissa tiloissa	50	25 %	53 %
	Palautejärjestelmän jatkokehittäminen	0		
Mahdollistamme myös työn tekemisen kotikunnasta käsin. Strategiakaudella edistämme nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksia kunnan eri alueille. Nopeat ja kattavat yhteydet mahdollisimman laajasti koko kunnan alueella parantavat asukkaidemme etätömahdollisuuksia merkittävästi. Lisäksi kokeilemme kunnan toimipisteiden käyttöä etätöyöpaikkoina.	Nopeiden kuluttajayhteyksien saatavuus Vihdin alueella paranee kunnan toiminnan seurauksena. Lisäksi kunnan toimipisteiden käyttöä etätöyöpaikkoina on kokeiltu.	20 %	20 %	

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Vihdissä, Vihdistä, Vihtiin

Tarkastuslautakunnan huomioita:

- Toteutuma tällä osa-alueella on varsin matala, erityisesti digitalisaatioon panostamisessa
- Liikkumaan kannustamisen tavoitteet ovat hyviä ja mahdollisuudet niiden toteuttamiseen Vihdissä erinomaisia, mutta tarkastuslautakunnan arvion mukaan potentiaalia ei ole kyetty kunnolla hyödyntämään, yksittäisiä parannuksia lukuun ottamatta. Esimerkkinä hyödyntämättömyydestä on Vihdin suhde Nuuksioon, joka on edelleen keskimäärin etäinen, Nuuksion porttia ei vielä ole

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Vahvempaa elinvoimaa (1/3)

Tavoitteet	Teot	Toteutuma	Per tavoite	Per osa-alue
Kunnan elinvoimaisuus tarvitsee väestönkasvun lisäksi myös yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vahvistamme tätä työtä ja olemme monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta. Kunnan tarjoamalla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritystoiminta.	Edistetään TE-palvelujen saavutettavuutta ja paikallisuutta	30 %	30 %	59 %
	Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakentaminen. Hiidenlaakson kunnallistekniikan rakentaminen	30 %		
Strategiakaudella nostamme maankäytön asiat kunnan kehittämisen tärkeimmäksi välineeksi. Näin parannamme niin yritysten toiminnankuin monipuolisen asuntotarjonnankin perusedelly-tyksiä. Tavoitteena on, että pystymme vastaamaan välittömästi mihin tahansa yritystoimintaa tai asumista koskevaan maankäytölliseen tarpeeseen matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen vetovoimaisuutta.	Maankäyttöpoliittisin keinoin edistetään riittävää tonttivarantoa niin yrityskuin asuintonteissakin: Etelä-Nummelan työpaikka-alueen laajentamisen mahdollistava asemakaavatyö aloitetaan, ja Ridalinmetsän pientalovaltaisen asuinalueen kaavoittamista jatketaan.	25 %	52 %	
	Tervalammen osayleiskaavatyötä jatketaan	30 %		
	Vihdin kunnan alueella on maankaatopaikka kunnan, kuntalaisten ja yrittäjien tarpeisiin	100 %		

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Vahvempaa elinvoimaa (2/3)

Tavoitteet	Teot	Toteutuma	Per tavoite	Per osa-alue
Vihdin tunnettuus yritysten hyvänä sijoittumispaikkana vaatii aiempaa vahvempaa esilläoloa, jatkuvaa näkymistä ulospäin. Vihdin entistäkin elinvoimaisempi yrityselmä edellyttää mielikuvien aktiivista rakentamista ja viestintävireen ylläpitämistä.	Kunnan Internet-sivustot ovat uusittu	100 %	100 %	59 %
Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi sitoudumme Kuuma-kuntien päivitetyn ilmastostrategian toimenpiteisiin ja kannamme oman osuutemme siinä asetetuista vähennystavoitteista	Selvitetään korvaavien lämmitysratkaisujen käyttöönottoa ja tarvittavia korvausinvestointeja kunnan öljylämmitteisissä kohteissa ja toteutetaan lämmitystapamuutoksia mahdollisuuksien mukaan.	40 %	40 %	

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Vahvempaa elinvoimaa (3/3)

Tavoitteet	Teot	Toteutuma	Per tavoite	Per osa-alue
Liikumme kohti uutta toimintakulttuuria satsaamalla henkilöstömme osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen. Hyvinvoiva henkilöstö on arvomme.	Uuden strategian mukaisen toimintakulttuurin ja asiakaslähtöisyyden edistäminen. Työnantajakuva edistäminen. Työhyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen.	90 %	90 %	59 %
Vastuullinen taloudenpito on kunnassa tehtävän mahdollistamisen perusta	Talous- ja toimintaraportoinnin kehittäminen edistämään kustannustietoisuutta ja tukemaan päätöksentekoa.	80 %	67 %	
	Erityisen tuen prosessien kehittäminen	70 %		
	Kunnan investointiprosessin kehittäminen	50 %		

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen - Vahvempaa elinvoimaa

Tarkastuslautakunnan huomioita:

- Joukossa on suuria ja pienempiä tavoitteita, erityisesti maankäyttöasiat ovat pitkiä ja hitaita prosesseja – kaikesta huolimatta sillä alueella tilanne on kuitenkin tällä hetkellä varsin hyvä
- Henkilöstön hyvinvointi ei ole toteutunut esitetyllä tavalla, kun katsotaan vaihtuvuus- ja sairaspoissaolomittareita - tämä on vakava asia kunnan kannalta ja vaatii merkittäviä toimenpiteitä
- Kunnan markkinointiin panostamista on edelleen lisättävä, matkailun ja yritysten Internet-sivut ovat toki hyvä alku, mutta riittämätön teko tavoitteeseen nähden

Talousarvion toteutumisvertailu toimielimittäin

- Toimintakatteen toteuman ja muutetun talousarvion erotus:

Toimielin	Erotus
Keskusvaalilautakunta	13 771
Tarkastuslautakunta	9 658
Kunnanhallitus	3 083 333
Sivistyslautakunta	1 326 160
Hyvinvointilautakunta	51 920
Elinvoimalautakunta	-1 086 849
Ympäristölautakunta	185 688

- Vuoden 2022 aikana tehtiin talousarvioon - 1,2 M€ muutokset toimintakatteeseen. Suurin muutos tehtiin sivistyslautakunnan (- 0,9 M€) toimintakatteeseen.

- Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimielimittäin
- Kunnanhallituksen ja elinvoimalautakunnan osalta sitova tulostavoite on toimintakate vähennettynä pysyvien vastaavien myyntivoitoilla ja lisättynä pysyvien vastaavien myyntikuluilla. Muiden osalta sitovana määrärahana on toimintakate.

Tarkastuslautakunta:

- Elinvoimalautakunnassa sisäisten ja ulkoisten tulojen ja menojen osalta sitovaa tulostavoitetta ei saavutettu
- Muistutamme myös hallintosäännön 38 §:stä, jonka mukaan talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa.
- Samoin muistutamme, että hallintosäännön mukaan määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin

Kunnanhallitus

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- Täyttölupahakemuksia käsittelyssä paljon
- Kuntastrategian valmistelu & päätöksenteko
- Kunnan laajakaistayhteyksien kehittäminen oli esillä siten, että kunnanhallitus esitti Uudenmaan maakuntaliitolle, että maakuntaliitto pyytää Liikenne- ja viestintävirasto Traficomia tekemään laajakaistahankkeen markkina-analyysin koko kunnan alueelta ja julistamaan markkina-analyysin pohjalta laajakaistahankkeeseen liittyvän valtiontuen haettavaksi
- Microsoftin datakeskushanke
- Kaava- ja maankäyttöasiat lukumäärällisesti merkittävä asiakokonaisuus

Kunnanhallitus

Tarkastuslautakunnan huomiot

- Kunnan henkilöstövaihtuvuus näkyy täyttölupahakemusten määrässä. Osin täyttöluvut annetaan liian hitaasti tarpeeseen nähden.
- Kuntastrategian valmisteluun käytetään paljon aikaa, niin kuin pitääkin. Strategian toteutumisen seuranta tehdään hyvin vähän.
- Kunnan laajakaistayhteyksien kehittäminen on ollut vireillä pitkään, mutta positiivista lopputulosta ei ole vielä löytynyt. Kuntastrategia edellyttää nopeiden verkkoyhteyksien laajentamista koko kunnan alueella.

Sivistyslautakunta / Varhaiskasvatus

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvoi hieman.
- Kaksivuotisen esiopetuskokeilun järjestäminen Enärannan, Lankilan, Metsäpolun, Myrskylänmäen, Otalammen ja Vihtijärven päiväkodeissa aloitettiin vuonna 2021. Ensimmäiset kokemukset kaksivuotisesta esiopetuskokeilusta saadaan vasta vuonna 2023.
- Varhaiskasvatuksen avustajille, erityisopettajille ja muulle henkilöstölle on järjestetty ja järjestetään jatkossakin Mapa –koulutusta, joka on tarkoitettu työssään haastavia asiakkaita tapaaville. Koulutus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen vaikeissa asiakastilanteissa, riskinarviointiin ja sen mukaiseen toimintaan, suojautumiseen ja fyysiseen ohjaamiseen. Varhaiskasvatuksessa on kehitetty myös perehdyttämistä ja luotu tähän koko varhaiskasvatukseen yhtenäinen malli.

Tarkastuslautakunnan huomiot

- Varhaiskasvatuksen erityisopettajien rekrytointi on edelleen haastavaa. Tulee pohtia keinoja rekrytoinneissa onnistumisen tueksi ja ottaa ne käyttöön jo rekrytointi-ilmoituksissa.
- Ennaltaehkäisevään työhön on yritetty panostaa: Varhaiskasvatuksen erityisopettajat, jotka ovat saaneet Nepsy-ohjaajan koulutuksen, toteuttavat vuoden 2023 alussa ryhmämuotoista toimintaa neuropsykiatriseen oireiluun liittyen.
 - Nepsykoulutusta tulisi mahdollisuuksien mukaan laajentaa koko henkilökunnalle, jotta oireilu voitaisiin aidosti havaita ajoissa ja lapset päästä tarvitsemansa avun ja tuen piiriin.
 - Lisäksi operatiivisessa toiminnassa painopiste vaikuttaa olevan selviytymisessä, ongelmien ehkäisemisen sijaan. Ongelmien ehkäisyn keinoja tulee pohtia ja järjestää oppilaille ja henkilökunnalle tarvittava tuki ja osaaminen.
- Varhaiskasvatuksen ja perhesosiaalityön yhteistyön vahvistaminen, matalan kynnyksen perhetyö on ollut tavoitteena, mutta pandemian vuoksi työ keskeytyi. Pandemian ollessa ohi, tähän tavoitteeseen on syytä palata.
- Asiakastytyväisyyskyselyt tulee ulottaa palvelujen käyttäjille saakka ja tulee huomioida, että tuotettavien palvelujen laatu on kunnalle vetovoimatekijä.
- Sähköisiä palveluita on kehitetty, mutta niitä on syytä kehittää edelleen.

Sivistyslautakunta / Opetus

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- Opetus

- Tuntikehys kasvoi hieman: 6570 (2020-2021) ->6379 (2021-2022)- -> 6409 (2022-2023)
- Lukion kurssimäärät ovat pysyneet edellisvuoden tasolla 670 (2020-2021) ->685 (2021-2022) ->685 (2022-2023)
- Covid 19 –pandemia on jatkunut edelleen ja vaikuttanut merkittävästi sekä opiskelijoihin että henkilökuntaan. Pandemian jälkihoitoa on tehty edelleen mm. opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien erityisavustusten sekä hankeavustusten turvin.

- Erityisopetus

- Tavoitteena on ollut käydä läpi erityisopetuksen järjestämistä kunnassa ja uudelleenarvioida toimintaa. Erityistä tukea ja tehostettua tukea saavien oppilaiden lukumäärä on yli 10 % suurempi kuin muissa Kuumakunnissa. Toteutuksen on tarkoitus tapahtua erityisopetuksen ja joustavien rakenteiden johdonmukaisella kehittämisellä, kuitenkin siten että oppilaiden erityinen tuki säilyy ja erityisopetuksen kehittäminen etenee suunnitellusti.
- Tavoitteena on myös ollut tasalaatuisempi yläkouluun siirtymisen nivelvaihe, sekä ruotsinkielisen opetuksen tuen kriteerien yhtenäistäminen vastaamaan suomenkielistä opetusta.
- Tavoitteena on myös ollut laatia kehittämissuunnitelma aistiyliherkkien oppilaiden opetuksen järjestämisestä.
- Lisäksi HOPE- ja MOPO -luokkien prosesseja on kehitetty.

Sivistyslautakunta / Opetus

Tarkastuslautakunnan huomiot

- Erityisopetukseen liittyvät tavoitteet ovat edelleen kesken. Niiltä osin kuin ei ole toisin päätetty tavoitteiden eteen työskentelyä tulee jatkaa.
 - Osana kehitysprosessia on syytä määritellä selkeämmin ja yksityiskohtaisemmin se, että mitä ennaltaehkäisevät toimet konkreettisesti tarkoittavat ja kiinnitettävä huomiota näiden toimien toteutumiseen.
- Hobby Hour- harrastetuntien mahdollistamista kaikille kouluille ja kaikille oppilaille suunnitellaan yhdessä koulujen ja kuljetuspalveluiden kanssa. Vaikka harrastetoimintaan saadaan valtiolta hankerahaa, sen avulla ei pystytä kustantamaan kuljetuksia vaan ne kulut menevät opetuspalveluilta. Hobby Hour-harrastetunnit ovat äärimmäisen tärkeitä lasten terveyskasvatuksen sekä hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta.
- Pandemian jälkihoitoa tehdään edelleen mm. opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien erityisavustusten turvin. Hankeavustuksilla on opetukseen palkattu lisää koulukäynnin ohjaajia ja resurssiopettajia sekä annettu lisää tunteja erityisopettajille ja tukiopetukseen. Jälkihoitoon on syytä panostaa jatkossakin.

Sivistyslautakunta / Opiskeluhoolto

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- Vuoden 2021 aikana Vihdin kunta perusti kuntaan kuntatasoisen opiskeluhoollon ohjausryhmän, joka vastasi lakisääteisesti sille asetetuista tehtävistä. Ryhmän tehtävät olivat aiemmin osa koko Karviaisen alueen Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän toimintaa. Järjestäytymällä uudestaan tavoitteena oli pystyä takaamaan paremmin lakisääteisten tehtävien toteuttaminen.
- Opiskeluhoollon kuraattoripalvelua on pyritty kehittämään siten, että vihtiläiset lapset ja nuoret ovat yhdenvertaisessa asemassa kuraattoripalveluiden suhteen. Kuraattoreiden vahva ja ajantasainen sosiaalialan ammatillinen osaaminen ja ammattimainen refleктоiva tiimityöskentely vahvistavat kuraattoripalveluiden laadun korkeaa tasoa. Keväällä 2022 aloitti kaksi uutta kuraattoria.

Tarkastuslautakunnan huomiot

- Opiskeluhoollon osalta oppilaiden osallisuuden ja hyvinvoinnin seuraaminen yhteisöllisen opiskeluhoollon keinoin ei ole ollut mahdollista siten kuin oli suunniteltu, johtuen edelleen Covid19 –pandemiasta. Asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota edelleen.
- Vuoden 2022 osalta toimintakate jäi edelleen jonkin verran tavoitteesta (toteutumaprosentti 79%). Opiskeluhoollolle 7.10.2021 myönnettyä erityisavustusta 55 700 (omavastuu 30 %) ei ehditty käyttämään vuoden 2022 aikana, koska täyttölupa uusiin vakansseihin saatiin vasta 3/2022 alkaen. Erityisavustusta ei voitu siirtää vuodelle 2023, koska opiskeluhoolto siirtyi 1/2023 alkaen hyvinvointialueen järjestettäväksi.
- Kunnassakin tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota siihen, että opiskeluhoolto toimii ja oppilaat saavat riittävän ja tarvitsemansa tuen, yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Sivistyslautakunta

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- Henkilöstö
 - Henkilökunnan suuri vaihtuvuus on edelleen jatkunut, sivistyskeskuksen osalta lähtövaihtuvuus on 12,7%, mikä on huolestuttavan suurta. Määräaikaisten työntekijöiden osuus sivistystoimessa on edelleen kasvanut ja kunnalla on ollut vaikeuksia saada rekrytoitua laissa ja/tai asetuksissa määritellyt kelpoisuusehdot täyttäviä työntekijöitä.
 - Työturvallisuusilmoitusten määrä on edelleen kasvanut merkittävästi, erityisesti varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa.
 - Covid 19-pandemia on edelleen vaikuttanut henkilökunnan hyvinvointiin: työssä jaksamiseen ja viihtymiseen.
 - Lautakunta on aiemmin tehnyt budjettiin vaikuttavia päätöksiä henkilöstöresursoinnista: Jatkossa määräaikaiset opettajat palkataan kesäksi (vaikutukset tulevat näkyviksi vuodesta 2023 alkaen.)
- Talous
 - Sivistyslautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli -60 038 492 euroa ja toteutuma -58 712 332,30 euroa, toteutuma on 97,8 %. Toimintakate toteutui 2,2 % muutettua talousarviota parempana.
 - Opiskeluhuollon toimintakate oli 79%.

Sivistyslautakunta

Tarkastuslautakunnan huomiot:

- Henkilökunnan työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen on edelleen kiinnitettävä huomiota seuraamalla uupumisen ja poissaolojen yleisimpiä syitä ja lähestymällä näitä asioita ratkaisukeskeisesti, yhteistyössä henkilökunnan kanssa.
- Työturvallisuusilmoitusten määrä on edelleen kasvanut, erityisesti varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa. Ilmoitusten taustasyyt on tutkittava huolellisesti sekä pohdittava konkreettisia keinoja ja toimia tilanteen parantamiseksi.
- Työturvallisuusilmoituksissa tulisi raportoida erikseen tapaturmat (esim. liukastumiset) ja työssä kohdatut väkivaltatilanteet.
- Tarvittaessa on pyrittävä järjestämään koulutusta ja pohdittava soveltuvia lisäapukeinoja esim. tehostetun tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten kanssa pärjäämiseksi, arkipäiväisessä työssä.
- Operatiivisessa toiminnassa painopiste vaikuttaa olevan päivittäisessä selviytymisessä, ongelmien ehkäisemisen ja varhaisen puuttumisen sijaan. Ongelmien ennaltaehkäisyn keinoja tulee pohtia ja järjestää sekä lapsille että henkilökunnalle tarvittava tuki ja osaaminen.
- Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien lasten/nuorten ja perheiden asianmukainen tuensaanti on edelleen varmistettava sekä varhaiskasvatuksessa että kouluissa ja myös sosiaalihuollon perhetyössä.

Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- *"Vuotta 2022 voidaan pitää Vihdin 515-vuotisessa kuntahistoriassa merkittävänä käännevuotena, jonka lopussa kunnan vastuu sosiaali- ja terveystaloudesta sekä palo- ja pelastustoimesta päättyi. Vihdin konsernista tulee poistumaan osana sosiaali- ja terveystalouksien uudistusta Perusturvakuntayhtymä Karviainen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS), Eteva kuntayhtymä ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Karviaisen, Etevan ja Uudenmaan päihdehuollon toiminta on päättynyt ja toiminta on siirtynyt hyvinvointialueille. Kyseiset kuntayhtymät tullaan purkamaan kevään 2023 aikana. Osana soteuudistusta HUS lakkasi kuntayhtymänä ja sen toiminta siirtyi soteuudistuksessa Helsingin ja neljän hyvinvointialueen omistamalle HUS-yhtymälle."*
- SOTE-uudistukseen valmistautumisen lisäksi Covid 19 –pandemia leimasi edelleen vuoden toimintaa.

Talous

- Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä asetettiin Karviaiselle 600 000 euron säästötavoite, jonka Karviainen saavutti.

Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Tarkastuslautakunnan huomiot:

- Vaikka toiminnot siirtyivät Hyvinvointialueen järjestettäväksi, haasteet ovat silti merkittäviä ja säilyvät ennallaan.
- Viimeisten vuosien aikana Perusturvakuntayhtymä Karviaisessa aloitettiin useita palveluiden laadun, tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Toimenpiteiden lähtökohtana on ollut varautua toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin lisäämällä palveluiden tuottavuutta, laatua ja vaikuttavuutta. Sosiaali- ja terveydenhuollon keskeinen haaste on ikärakenteen, lainsäädännön ja muun palveluiden kysynnän kasvun aiheuttamaa palveluiden voimakas kustannusten nousu.
- Palveluiden saatavuus on Vihdin kunnassa heikentynyt merkittävästi jo ennen Hyvinvointialueelle siirtymistä.
- Palvelutuotannon tehostamista, toiminnan organisointia ja kehittämistä on jatkettava edelleen siten, että palveluiden saatavuus paranee.
- Covid -19 –pandemian jälkihoitoon ja hoitovelan purkamiseen on syytä edelleen kiinnittää erityistä huomiota.
- Ikärakenteen muutokset on huomioitava kaikessa päätöksenteossa ja varmistettava että kunta täyttää sille asetetut lakisääteiset veloitteet palvelujen järjestämisessä.

Hyvinvointilautakunta

Vuoden 2022 keskeiset asiat

KIRJASTO:

- Liittyttiin Sarastia Oy:n puitejärjestelyyn 324942, "Kirjaston kirjat ja AV-materiaalit" ja Hanselin Kausijulkaisujen välityspalveluun vuosille 2022-2024 (2026).

HYVINVOINTI:

- Hyväksyttiin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka mukaan palveluiden ja käytänteiden päämääränä on hyvinvoiva perhe. Suunnitelman päämäärään suuntaavat tavoitteet ovat samat kuin v. 2019-2021.

LIIKUNTASUUNNITELMA:

- Käsiteltiin liikkumishjelmaa, jonka tavoitteena on lisätä kaikenikäisten kuntalaisten arki- ja hyötyliikkumista. Ohjelmaan kirjatuin toimenpitein edistetään kuntalaisten liikunnallista aktiivisuutta ja terveyttä sekä tuetaan sisäistä poikkihallinnallista yhteistyötä kunnan strategian mukaisesti. Tavoitteena on vaikuttaa ihmisten asenteisiin, madaltaa liikkeelle lähtemisen kynnystä ja lisätä liikkumisen iloa. Päämääränä on, että liikkuminen Vihdissä on helppo arjen valinta.

KULTTUURISUUNNITELMA:

- Hyväksytty kulttuurikasvatussuunnitelma on Vihdin kunnan suunnitelma siitä, miten kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatusta toteutetaan kunnassa osana opetusta. Suunnitelman kautta oppilaat pääsevät tutustumaan paikalliseen kulttuuriin, taidelaitoksiin sekä eri taiteenlajeihin.
- Luoteis-Uusimaan tanssiyhdistys Vinha ry:n, Palajärven Musiikkiyhdistys Palmu ry:n ja Vihdin kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry:n kanssa tehtiin kumppanuussopimukset
- Edistettiin museon muuttoa kuntalaan

Hyvinvointilautakunta

Tarkastuslautakunnan huomiot:

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja sen tavoitteet ovat oikein hyvät. Seuranta tietenkin auttaa suunnitelman ja tavoitteiden eteenpäin viemisessä.
- Liikuntasuunnitelman konkretisoitumista tulee edistää kaikin tavoin. Erilaiset liikuntatempaukset ovat hyviä. Huomiota tulee kiinnittää myös liikuntakasvatukseen varsinkin nuorten kohdalla ja saada myös aikuiset paremmin liikkumaan.
- Kulttuurisuunnitelman mukaan kulttuurin tarjonnan tulisi olla kaikkia ikäluokkia ja intressiryhmiä tavoittava. Tulisi kannustaa kuntalaisia ideoimaan kulttuuritapahtumia.
- Museon valmistuminen on hieno asia ja kannustaa toivottavasti kuntalaisia Vihdin historian tuntemiseen.

Elinvoimalautakunta

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- Microsoftin datakeskuksen tonttien esisopimus ja kauppakirja hyväksyttiin valtuustossa 19.9.2022
- Hyväksyttiin neljä asemakaavaa ja yksi osayleiskaava (v. 2021 3 kpl), kaikki ovat vielä valitusmenettelyssä
- Omakotitontteja luovutettiin 11 kpl (v. 2021 18 kpl)
- Maata hankittiin 41 hehtaaria (v. 2021 107 hehtaaria)
- Nummelan lentokentän kaavatyö käynnistyi ja kahta kaavaluonnosvaihtoehtoa esiteltiin kuntalaisille sekä kerättiin niistä palautetta
- Kevyen liikenteen väylien priorisointisuunnitelma valmistui

Elinvoimalautakunta

Tarkastuslautakunnan huomiot:

- Microsoftin tonttikauppa oli todella merkittävä ja lopullisesti toteutuessaan tulee olemaan todellinen pirstusriske kunnalle – kiitos kaikille prosessiin osallistuneille ja sen maaliin vieneille!
- Vihdin kannalta keskeiset väylähankkeet VT25 ja VT2 ovat valtion ohjauksessa, mutta niihin vaikuttaminen on kriittisen tärkeää kunnan tulevaisuuden kannalta – harvaa kuntaa halkoo kaksi niin merkittävää ja voimakasta kehitystä vaativaa väylää
- Sama koskee myös kevyenliikenteen väylien kehittämistä – kun niiden tavoitteet ovat korkealla kunnan strategiassa, ei voida mennä Väyläviraston selän taakse (vrt. vastine vuoden 2021 tarkastuskertomukseen), vaan on löydettävä keinot kevyenliikenteen väylien edistämiseen, tilanne ja edistyminen ovat huonolla tasolla
- Lentokentän kaavan N199:n valmistelu oli poikkeuksellinen, kun yleisölle tuotiin kaksi toisistaan merkittävästi poikkeavaa luonnosta. Palautetta saatiin runsaasti ja valmistuneen kaavaehdotuksen perusteella siihen on myös reagoitu oikein. Prosessi herättää kuitenkin myös kysymyksiä: miten, mikä taho ja miksi kaavasunnittelijaa on ohjattu, kun tuodaan esille vaihtoehto, joka saa käytännössä täystyrmäyksen kuntalaisilta? Miten voidaan tehdä radikaali ja monelta osin toteuttamiskelvoton luonnos käymättä maastossa, joka on vihtiläisille erittäin merkittävä ulkoilualue?

Ympäristölautakunta

Vuoden 2022 keskeiset asiat

- Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta. Ympäristölautakunnan alla on ympäristöpalvelut -tulosalue, joka koostuu kahdesta ns. tulosyksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista.

Tarkastuslautakunnan huomiot

- Ympäristöpäällikkö on laatinut monia hyviä ohjeita, mm. maalämpöohje, työmaavesiohje jne.
- Ympäristövalvonnassa henkilöstömäärän osalta tilanne hyvä.
- Ympäristölautakunta suorittanut perustehtäviään hyvin ja usein vielä huomioiden inhimilliset tekijät, esimerkkinä päätökset vesi- ja viemäriverkoston liittymisen vapautushakemuksissa.

Arviointikertomusten vastineet

- Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi 26.9.2022 kokouksessaan tarkastuslautakunnan edelliseen arviointikertomukseen tehdyt vastineet. Vastaukset oli laadittu huolellisesti ja tarkastuslautakunta kiittää saaduista vastineista.
- Tarkastuslautakunta velvoittaa kunnanhallituksen pyytämään lautakunnilta selvitykset ja kuvaukset toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai on ryhdyttävä tässä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta sekä toimittamaan selvitykset ja kuvaukset kunnanvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle tiedoksi viimeistään syyskuun 2023 loppuun mennessä.

V/HTV